Ն՝ 674 — 1879 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1 ԲԱԶՄԸ ԴՐԹԷՍԻ — ԻՐԱՎԻՆՃԻԻ ՍԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ
Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան
ՍՊԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ
Պիր սէնէլիք . . . 200 ղրշ.
Այլթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՉԻՒՆ
Բօսթա իլէ իրսալ օլունճաղ-լար իչիւն
Պիր սէնէլիք . . . 230 ղրշ.
Այլթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ
ՎԷՔ ՍԱՒԻԼԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԳԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղրշ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սաբրանիյէյէ այիտ.
2 վէ 3ի ինճի սահիֆէլէր. 6 ղրշ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »
Զիյատէ միւտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր:
Մէվատտը նանիայա տայիր պէնալէր մէճմանէէն զապտլ օլունճաղ վէ տէրճ օլունմայան էվրաղ, իատէ օլունմայանաղ:
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մանթպասը, Սպամպօլոս Պապը Սալի ճամատէսինէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինէ նումէրօ 8 տէ պիր: — Դազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիֆէյի մէվատտ հազգրնտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեաֆիֆէյի մէքեանիպին տախի անընը նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Հէեէթը վիւքէա պիր վագըթտան պէրու ումուրը մալիյէ իլէ ուղրաշմագտա օլուպ, էվվէլքի կիւն պու պապատ պիր մէճլիսի մախսուս թէչքիլ իթմիշ օլտուգ-լարը կիպի, տիւն ագշամ տախի մապէյնը Հիւմայունտա թահթը բիասէթի հազրէթի չէհրիյարիտե մէճլիսի վիւքէա ագտ օլունարագ, ումուրը մալիյէնին ըսլահը վէ խուսուսի իլէ չիմտիքի միւզայիգանըն տէֆի խուսուսլարընը միւզաքերէ իթմիշլեր տիր:

Ֆրանսա խարիճիյէ նազիրը Մ. Վատինկթոնսուն, տէվլէթը Օսմանլիյէնին ավվալը մալիյէսինի ըսլահ իչիւն պիր բլան թէրթիպ, վէ պիր իսթիգրազ թէքլիֆ իթմիշ օլտուղու մալիւմտուր: Հէր նէ գատար քի, պու բլան վէ իսթիգրազը թէմամը իլէ թաֆսիլաթընա տէսթէրէս օլունամատը իսէ տէ, խապէր ալընտըղընա կէօրէ, պու իսթիգրազ տէվլէթը Օսմանլիյէնին ավվալը մալիյէսինի մուվագգաթ սուրէթտէ ըսլահ վէ չիմտիքի միւզայիգայը տէֆ իտէճէք իսէ տէ, տէվլէթին իսթիգլալընա խալել կէթիրէճէք, իւլտա ախէրէ եալընը ումուրու մալիյէտիզի տէյիլ, հէր պիր իտարէ միզի էճնէպիլէրին նուֆուզու ալթընա կէչիրէճէք սուրէթտէ իմիշ:

Պիզ խարիճի իսթիգրազլարը տէվլէթէ բէք մուղիր օլճաղընը վէ չիմտիքի մուվագգաթ միւզայիգայը տէֆ իչիւն, իսթիգլալէ խալել կէթիրէճէք սուրէթտէ էճնէպի նուֆուզու ալթընա կիրմէք պէօյիւք պիր խաթա օլճաղընը տէֆաթէլ պէեան իտէրէք տէվլէթին պունտան իհթիրազ իթմեսինի իսթար իթմիշիզ տիր:

Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, հէեէթը վիւքէլանընն չիմտի խարիճի իսթիգրազլար բըլանլարընա գուլագ ասմայը, պիր թարաֆտան վարիտաթ ու մէսարիֆին միւվազէնէսինի պուլմաեա չալըշմագլա պէրապէր պիր թարաֆտան տախի չիմտիքի միւզայիգայը տէֆ իչուն, տախիլի պիր իսթիգրազ ագտընա չալըշտըգլարընը քէմալը մէմնունիյէթլէ կէօրիյօրուզ:

Պու տախիլի իսթիգրազ ճիւղի մըգտարտա օլուպ, չիմտիքի միւզայիգայը տէֆ իթմէքլէ պէրապէր, խաղինէյէ աղը թէհիւտաթ ալթընա տախի սօգմաեաճագ տըր. պունա գարշըլըգ կէօմրիւք վարիտաթընն կէօսթէրիլմէսինտէ իսէ այրըճա պիր մէնֆաաթ վար տըր. պու վարիտաթըն նըսֆընտան զիյատէսի չալընմագտա օլտուղու հէր քէմսին մալիւմիւ օլմաղլա, կէօմրիւքլէրին պիր թարաֆտան վարիտաթ ու մէսարիֆին միւվազէնէսինի պուլմաեա չալըշմագլա պէրապէր պիր թարաֆտան տախի չիմտիքի միւզայիգայը տէֆ իչուն, տախիլի պիր իսթիգրազ ագտընա չալըշտըգլարընը քէմալը մէմնունիյէթլէ կէօրիյօրուզ:

Պու հարէքէթ՝ մէսէլէնին պիր սաաթ էվվէլ պիր մէսէլ, վէ սուլտ ու ասայիշին մուհաֆազա օլունմասը եօլունտա պիր ֆէսատքարլըգ սուրէթինտէ կէօսթէրիլյօր իսէ տէ, պէյան օլունան գուլյուտը իհթիրազլէյէնին նէտէն իպարէթ օլտուղու մալիւմ տէյիլ տիր. լաքին մէմուլ իտէրիզ քի, պու գուլյուտ Օսմանլը գօմիսէրլէրի թարաֆընտան գապուլ օլունարագ, ումուրը մալիյէնին ըսլահը վէ խուսուսի իլէ չիմտիքի միւզայիգանընն տէֆի խուսուսլարընը միւզաքերէ իթմիշլեր տիր:

Ֆրանսա խարիճիյէ նազիրը Մ. Վատինկթոնսուն, տէվլէթը Օսմանլիյէնին ավվալը մալիյէսինի ըսլահ իչիւն պիր բլան թէրթիպ, վէ պիր իսթիգրազ թէքլիֆ իթմիշ օլտուղու մալիւմտուր: Հէր նէ գատար քի, պու բլան վէ իսթիգրազընն թէմամը իլէ թաֆսիլաթընա տէսթէրէս օլունամատը իսէ տէ, խապէր ալընտըղընա կէօրէ, պու իսթիգրազ տէվլէթը Օսմանլիյէնին ավվալը մալիյէսինի մուվագգաթ սուրէթտէ ըսլահ վէ չիմտիքի միւզայիգայը տէֆ իտէճէք իսէ տէ, տէվլէթին իսթիգլալընա խալել կէթիրէճ, իւլտա ախէրէ եալընը ումուրու մալիյէտիզի տէյիլ, հէր պիր իտարէ միզի էճնէպիլէրին նուֆուզու ալթընա կէչիրէճէք սուրէթտէ իմիշ:

Պիզ խարիճի իսթիգրազլարընն տէվլէթէ բէք մուղիր օլճաղընը վէ չիմտիքի մուվագգաթ միւզայիգայը տէֆ իչուն, իսթիգլալէ խալել կէթիրէճէք սուրէթտէ էճնէպի նուֆուզու ալթընա կիրմէք պէօյիւք պիր խաթա օլճաղընը տէֆաթէլ պէեան իտէրէք տէվլէթին պունտան իհթիրազ իթմեսինի իսթար իթմիշիզ տիր:

Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, հէեէթը վիւքէլանընն չիմտի խարիճի իսթիգրազլար բըլանլարընա գուլագ ասմայը, պիր թարաֆտան վարիտաթ ու մէսարիֆին միւվազէնէսինի պուլմաեա չալըշմագլա պէրապէր պիր թարաֆտան տախի չիմտիքի միւզայիգայը տէֆ իչուն, տախիլի պիր իսթիգրազ ագտընա չալըշտըգլարընը քէմալը մէմնունիյէթլէ կէօրիյօրուզ:

Ֆրանսա խարիճիյէ նազիրը Մ. Վատինկթոնսուն, տէվլէթը Օսմանլիյէնին ավվալը մալիյէսինի ըսլահ իչիւն պիր բլան թէրթիպ, վէ պիր իսթիգրազ թէքլիֆ իթմիշ օլտուղու մալիւմտուր: Հէր նէ գատար քի, պու բլան վէ իսթիգրազընը

ԱՆԱՏՕԼԻՈՆՈՒՆ ՀԱԼԻ ՎԷ

ԹԻՒՐՔԻԱ ԸՍԼԱՀԱՔԸ

ԻՆԿԻԼԻԶ ՄԱԹՊՈՒԱԹԸ

Յան բօսիա իւլ ալաղլարը Ինկիլիզ դաղէթատրը, ալէլ ուսում Թիւրքիան հալինէ վէ պիլ խասսա Անատօլու ըսլահաթընա վի Էրմէնի միլէթինէ տայիր զարդմահիմմ մէքթուպտարը, նամէգարը վէ պէնամ մախսուսարը հավի պուլունմադա օրուզարքընան, էօթէսէն պէրու դաղէթարդա պիր միւհիմմ եէր թուտմուշ օլան մէսայիսի մէքթուբէնէ թէսլի

իսքենտէր պէյ պու հաֆթա սա-
լը կիւնիւ պուրայա միւվասէլէթ
իթմիշ օլմաղլա, առաջնորդու-
մուզ միրի միւմայիլ յէնէ էրթէսի
կիւնիւ կէօրիւշմիւշ, վէ օտախի
մուդաթպէլէթին բէնճէնպէ կիճէ-
սի սանտրդ էմինի Ղուկաս էֆ. ի-
լէ պէրաբեր առաջնորդարանը
զիյարէթ իթմիշ մէ քի սաաթ-
տան զիյատէ իսրահաթ իւդէրինէ
կէօրիւշմիւշ տիր։ Մուսայիլէյհ
միրալայը բաթրիդ Որբազան հաղ-
րէթլերի թարաֆընտան թավսիյէ-
նամէսի տէ վար իտի։

Շէհրիմիզտէն պիր պուչուդ
սաաթ մէսաֆէտէ քեային Բրդլան
նամ պիր քէօյ պուլունուպ, պու
գարիյէտէ 35 էրմէնի վէ 25 թիւրք
խանէսի վար տրը։ Պու քէօյիւն
էհալիսնտէն Մահմուտ աղա Նա-
մընտա պիր շախս պիր գաչ սե-
նէտէն պէրու քեօյիւն սույունու
բարա իլէ էօթէքնէտ պէրիքինէ
սաթտրզընտան, պիչարէ էրմէնի-
լեր թարլալարընը սուլամադ ի-
չիւն չօգ սըզընթը չէքերլեր վէ
եախօտ բարա իլէ սու ալմաղա
մէճբուր օլուրլար իտի։ Առաջ-
նորդ հայր՝ պու մատտէ հագդըն-
տա հիւքիմէթլէ միւզաքերէ ի-
տուպ, սույունֆիւրուխիթինի մէն
իթթիրմիշ, վէ քեայիւլերին ի-
թիայճըրընա գուլլանմալարը ի-
չիւն պիր էմր վերտիրմէյէ մու-
վաֆֆադ օլմուշ տուր։

Թերզանտան կէլէն չայանը ի-
թիմատ եօլճուլարըն վէրտիքերի
մալիւմաթէ կէօրէ, Մամախա-
թունտան իքի սաաթ մէսաֆէտէ
քեային օլուպ իքի էրմէնի վէ 20
թիւրք խանէսի պուլունան կէօք
թաշ գարիյէսինտէ իքի էրմէնի
գըզլարընն բէտէր վէ վալիտ-
լերի չալըշմաղ իչիւն թարլատա
պուլընտրդլարընտան, պիր թագրմ
թիւրքլեր հիճիւմ իտերէք մեր-
գումէ իքի գըզլարը ճէպր իլէ
դայբրբրլար վէ ֆիւրալերին նէզ-
ամնէ գատար կէօթիւրիրլեր։ Պու
խապէր էրզրումա վասլը օլմուշ
տուր։ Առաջնորդումուզ՝ Ազգի
նամ միւլազիմ մարիֆէթիյլէ մեր-
գումէ թիւրքլերին արդ ասընտան
զաղթիյէ չըգարթմըշ տրը։ Կէլէ-
ճէք բաղար էրմէսի տախի ումու-
րու միւլթիյէմիզ վէքիլի ֆաղի-
լէթլու Պետրոս բաբաղ թանիմա-
թը մախսուսէ իլէ պու մատտէ ի-
չիւն թերզանա ադիմէթ իտէճէք
տիր։ Դերման առաջնորդ վէրի-
լինէն չիմտիյէ գատար պու պապ-
տէ հիչ պիր մաղիւմաթ վիւրուտ
իթմէյուպ, առաջնորդումուզ
պունլարը քէնտիլիկինտէն եաբ-
մագտա տրը։ Մէվսուգէն ալլանան
պիր հավատիսէ կէօրէ, պու գա-
չերբլան գըզլարատան պիրինի պիր
սէնէտէն պէրու միւլթիմիզտէն
պէշ օն քիչի իսթէմիշ իսկ տէ,
պապասը 50 լիրա իսթէմիշ տիր։

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս 27 սեպտ. 1879

Մեծ. Խմբագրապետ Տէր

Կիլիկեան ընկերութեան Գործադիր ժողովն սիրելի և քաջալր պարտաւորութիւն մը կը համարի Ձեր պատուական թերթին միջոցաւ հրատարակել հետեւեալ լուրերն զորս Համբրնի և Զէյթունի վարժարանաց դասատուներուն ու խնամակալ կիրճնարներուն նամակներէն քաղած է, այս մասին կանխաւ յայտնելով մեր խորին շնորհակալիքն առ Ձեր ազգասիրութիւն։

Արդէն ծանօթ է հասարակութեան թէ Կիլիկեան ընկերութեան վերակազմութեան օրէն Համբրնի Վարդանեան ու Վարդուհիեան վարժարաններն ևս նոր ոգւով վերստին շարունակեցան։ առանցմէ զատ բացուեցաւ նաև նոր Նախակրթարան մ'ալ, որով Կիլիկեան ընկերութիւնն այսօր Համբրնի մէջ երեք կրթական հաստատութիւններ ունի։ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ տղայոց, ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ օրիորդաց և Կիլիկեան ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ անուանմբ։

Տղայոց վարժարանը Համբրնի Վարդանեան վարժարանի նախնի աշակերտներէն ու տեղւոյն երիտասարդութենէն կազմեալ Հայրենասիրաց անուն ընկերութեան ծախիւք պատրաստուած նորակառոյց գեղեցկադիր հաստատութեան մէջ փոխադրուած է։ օրիորդաց վարժարանը նախորդ Վարդուհեան վարժարանի շէնքին մէջ, և Կիլիկեան նախակրթարանը նոյն շէնքին կից յատկի մը մէջ հաստատուած են։

Նկատելով որ թաղային ծագումները, ըստ վաղեմի սովորութեան, խիստ անկարգ վիճակի մը մէջ կը գտնուին և ասոնցմէ եկող ու մեր վարժարանները յաճախել ուզող աղջիկ իրենց ընթերցանութիւնն ու առոգանութիւնը ուղղելու համար տարի մը կամ տարի ու կէսի չափ երկար ժամանակ մը վատնելու կը հարկադրին, մեր Ցնօրէն–դասատուն, ժողովոյս համաձայնութեամբ բանաւոր դատած է սոյն վերջին նախակրթական հաստատութիւնը։

Այս երեք հաստատութեանց Ցնօրէն–դասատու է առ այժմ Պ. Մելքոն Մանուկեան Շահնազարեան վարժարանի նախորդ սաներէն և բնիկ Համբրնցի։ օրիորդաց վարժարանին մէջ իրեն օգնական ունի առ այժմ վարժուհի տիկնոջով իւր կինը, Տիկին Մանուկեան որ նոյնպէս բնիկ Համբրնցի և Համբրնի նախկին Վարդուհեան վարժարանի յաճախողներ ու դասատուհիներէն է։ սորա բարոյականին ու պարկեշտութեանը մասին խիստ գովասանք կը խօսի Մեծ. Խնամակալ Էֆէնտին։ իսկ նախակրթարանի մէջ իրեն օգնական տրուած է նախորդ Վարդուհեան վարժարանի յաճախողներէ և ուշիմ աշակերտներէն գարձեալ Համբրնցի Պ. Յովսէփ Նարլանեանը որ գործունեայ ու աշխատասէր երիտասարդ մ'է։

Ընկերութիւնս վերջնականապէս որոշած է քիչ օրէն զօրաւոր օգնական մ'ալ զրկել իւր սոյն ժրաջան պաշտօնէից։

Այս երեք նուիրական յարկերուն մէջ 150 էն աւելի մանուկներ կ'ուսանին առ այժմ։

Կիլիկեան ընկերութիւնն բարեբաղդ կը համարի ինքզինք սոյն առթիւ գիտել թէ Համբրնի մէջ իւր Ջանքերն մեծապէս պսակուած են, դի Համբրնի վարժարաններէն եկած ուսումնատար աշակերտք այսօր ոչ միայն իւր դասատու մեր Կիլիկեան վարժարանաց մէջ ըստ չափու կ'օժանդակեն մեզ, այլ նաև քանիներ Կիլիկիոյ պաշտօնական հաստատութեանց մէջ Տէրութեան իսկ ծառայութիւններ կը մատուցանեն, որք ոչ միայն ընկերութեանս այլ և ազգին ու ակրութեան իսկ պատիւ կը բերեն։

Համբրնոյ վրայ այսչափ խօսելէ յետոյ, Ձեր ներողամիտ ուշադրութիւնը, ադնիւ ընթերցողք, պահ մ'ալ ուրիշ նուիրական յարկի մը վրայ հրաւիրել կը փափաքիմք։

Այս նուիրական յարկը մեր Զէյթունի ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆն է։

Զէյթունի այս ԿԻԼԻԿԵԱՆ նոր վարժարանը 1879 յուլիս 18ին բացուեցաւ մեծ հանդէսով և ի ներկայութեան բազմաթիւ ժողովրդեան։

Զէյթունի այս առաջին Կիլիկեան վարժարանին շէնքը Ս. Յակոբայ թաղին մէջ է դեղեցկադիր ու առողջական պայմաններով օժտեալ։

Հոս աւելորդ չեմք համարիր յառաջ բերել մէկ քանի կէտեր այն նամակէն զոր օգոստ. 29 ամսաթուին առ մեզ ուղղած է մեր Զէյթունի Ցնօրէն–դասատու Գ. Ե. Տատուրեան որ նոյնպէս Շահնազարեան նախկին սաներէն ու բնիկ Զէյթունցի լուրջ երիտասարդ մ'է։

«Արդէն, կրսէ Գ. Թ. Տատուրեան, ամիսէ մ'աւելի է որ մեր Կիլիկեան վարժարանը ի Ս. Յակոբբացուած է։ Ուրնեցի հայրենակիցներէս շատ շնորհակալ եմ. 40 աշակերտ ունիմ առ այժմ ուշիմ և աշխատասէր։ երաժշտութիւն գիտցող ուրիշ օգնականի մ'ալ պէտք ունիմ։ մաքուր աշխարհաբար խօսել տալու շատ ջանք կընեմ, որովհետև այս կողմանց հայերէնը խիստ աղաւաղեալ կոչտ բան մ'է, գրեթէ անհասկանալի, ժողովուրդն է միայն արժանաւոր իւր հայրենեաց հանգուցոն ու վառաց։ Հիմայ ամենքն ալ իրենց ապրուստը հոգալու զբաղած են։ Հայրենասէր ու գարգացուսէր ժողովուրդն է դարձեալ, դիւղացիք շատ բարի ու ազնիւ մտկներ են, և միշտ բնածին ձգտումի ունեցած են դէպ ի յառաջդիմութիւն, բայց գժբաղդաբար ամենէն աւելի լքուած, ամենէն աւելի աղքատ ու անուս են։»

Ինչպէս որ վերոգրեալ տողերէն կը հասկցուի, Զէյթունի հասարակ ժողովուրդն որչափ ուսման կարօտ այնչափ ալ ուսման վաստակող է ու սիրող, և առ այս իւր հանդիսաւոր ապացոյց կը փութամք, Մեծ. Խմբագրապետ, խնդրել Ձեր ազդասիրութենէն, որ բարեհաճիք հետաքրքիր շնորհակալութեան հանդարդոյն նոյնպէս Ձեր պատուական թերթին մէջ անկիւն մը չնորհել, որպէս կրկին ներքատասարտ պիտի կացուցանէք զրեզ։

ՊԱՏՃԱՌՆ ՀԱՆՐԱԳՐՈՒՆ

Առ Մեծարգոյ անդամս Կիլիկեան բարեհամբաւ Ընկերութեան,

Ընկերութեանդ կողմէ գրուած յուլիս 7 թիւ նամակն օգոստոս 27ին ընկալաք։ Արդէն Պարոն Տատուրեան յուլիս 13ին ժամանած էր ընկերութեանդ կողմէ իբրև Տնօրէն–դասատու։ Մենք թէև նոյն ժամուն պարտաւոր էինք մեր խորին շնորհակալիքն յայտնել առ լուսատարած ընկերութիւնդ, սակայն ինչ ինչ պատճառներ ցարդ յապաղեցնելուն ներողամտութիւնդդ կը խնդրուի։

Ընկերութեանդ փեմ նպատակն է լոյս տարածել բոլոր Կիլիկիոյ խաւարմած աշխարհին մէջ. մանկանց յառաջդիմութենէ կախումն ունի ազգաց փրկութիւնը. բարոյականութիւն, նիւթական բարգաւաճանք մաց լուսաւորութեան արդիւնքներն են։

Դուք մեր մանկանց, մաքի, հոգւոյ, դգացման կենսատու սնունդ կը ջամբէք. մենք ինչ ընենք փոխարէն. դուք զանոնք վերստին ի նոր և ի Հոգին Սուրբ կը մկրտէք, մենք ինչ ընենք փոխարէն։

Կիլիկիոյ ամէն կողմն քաղաքակրթութեան ուսարաններ կը կանգնէք, կը տաքնիք, կը ջանաք անձնուիրաբար լուսաւորել այս երկիրը։ Առաջ Շահնազարեան մը ձեզ պէս անձնուէր կաչխատէր այս աշխարհին փրկութեանը համար. դուք, նորա արժանաւոր յաջորդները, քան զձեր լուսասիրող Հայրն առաւել խանդավառ զգացմամբ սկսաք և պիտի յաջողիք, աղօթիք Կիլիկեցի թշուառագոյն մանկանց, շնորհիւ ձեր անձնուէր ջանից ու զոհողութեան։ Մենք մեր կողմէ պիտի սիրենք վարժարանները, պիտի պաշտպանեմք վարժապետները և գիտութիւնը խաւարին դէմ. պիտի մխիթարեմք և աջակցիմք վարժապետաց։

Արդ ի դիմաց Ուլնեոյ երախտագէտ հասարակութեան, մեր խորին շնորհակալութիւնն կը յայտնեմք բարեկան ընկերութեանդ և ակնկալոյց կոպասեմք այլ վարժապետաց և մանաւանդ վարժուհիի մը։

29 օգոստոս 1879

Ս. Յակոբ Աթ-բաթբ-Ընկ-Ուլնեա

Ծողովս շնորհակալութեամբ ու բերկրութեամբ կարդաց սոյն հանդարդը, և կը փութայ ի դիմաց ընկերութեան հրապարակաւ շնորհակալ ըլլալ մեր Ուլնեցի սիրելի ազգայնոց թէ համակրական այն բուռն զգացմանց համար զորս մեզ նկատմամբ կը տածեն և թէ այն անկեղծ վստահութեան ու հաւատին համար զորս իրենց բարոյական ու մտաւորական ապագային չինութեան համար մեր զոյգն գործունէութեան վրայ ու աշխատութեանցը վրայ ունեն։

Կիլիկեան ընկերութիւնը հաստատապէս որոշած է արդէն խնդրուած թէ՛ դասատուն և թէ՛ վարժուհին ընդ փոյթ ճանապարհ արկանել։

Թէ մեր Կիլիկեցի ազգայնիք որչափ դասատարակութեան պէտք ունեն, երբէք այսքան զդալի եղած չէր որքան այժմ։ Ով որ յայց եղած է 'ի Կիլիկիա, չկրնար ուրանալ թէ որչափ ցաւալի է ժողովրդեան վիճակը. թողումք տարբուտի մասին քաշուած նեղութիւններն որոց պատճառներն հանրածանօթ են. մասնաւորական ապրուստի թշուառագոյացած է զանոնք. սակայն գոհութեան արժանի իրողութիւն մ'է այն սթափումն ու զարթումը որ այսօր Հայութեան մէջ կը տեսնուի, որով Հայն ալ սկսած է իմանալ թէ պէտք է ուսանել և ուսուցանել։

Արդարև Կիլիկիոյ ամէն կողմերէն բազմաթիւ նամակներ կը հասնին ընկերութեանս, միշտ դասատու, վարժարան և դասագրեանք խնդրելով։ Մարաշ, Հալէպ, Անթաբ, Սիս, Ֆրեուշ և այլ հայաբնակ քաղաքներ բնուին զուրկ են օրինաւոր ու արդիւնաւոր վարժարաններէ։ ժողովուրդն իւր մայրենի լեզուին ամենէին անտեղեակ, խօսած տամ-կերէնն իսկ տարօրինակ ու անհասկանալի. ցաւալի այլ ճշմարիտ իրողութիւն։

Ասանց ամենուն փափաքանաց համապատասխանել որչափ որ մեր սրբազան պարտաւորութիւնն է, բայց, այսու հանդերձ, մեր նիւթական կարողութենէ կախումն ունենալով՝ պիտի ջանամք հետզհետէ զանոնք պսակել մեր ազնիւ ազգայնոց առ մեզ հասուցած նիւթական ու բարոյական օգնութեան չափովը։ Ուրախ ենք որ այս տեսակ օգնութեան չարժուններ արդէն ամէն կողմերէ երևնալ սկսած են. մանաւանդ աւելի ուրախ ենք այն գովելի շարժման համար որ իգական սեռի մէջ կը տեսնուի 'ի նպաստ Կիլիկեան ընկերութեան, որոյ անդուգական օրինակ հանդիսացաւ Վսեմաշուք Տիկին Զարուհի Ս. Համամճեան իւր բնածիր ազգասիրական հոգւոյ ջանքերովը զորս մեր ընկերութեան նիւթական ու բարոյական գօրութեանց զարգացման համար ոչնքան անձնուիրաբար յանձն առած կը շարունակէ ու դեռ պիտի շարունակէ։

Իսկ օրիորդաց մէջ զառաջինն փայլեցաւ այն ազնիւ օրիորդն որ հաւատարար «Բերայի Հայ օրիորդ մը» անուան տակ «Մասիսի» ստորոտէն պարկեշտ այլ դիւթական հրաւէր մը միայն կարդալով բոլոր Հայ տիկնանց ու օրիորդաց մէջ այնպիսի ազնուական զգացում մը ներշնչեց որով ամէն կողմերէ բարենախանձ ջանք մը կը սեռնուի 'ի փառաւորութիւն և 'ի յաջողութիւն այն ձեռարուեստական վիճակահանութեան որ, կարծեմք նոյեմբեր ամսէն վերջը տեղի պիտի ունենայ 'ի նպաստ Կիլիկեան ընկերութեան։

Իգական սեռին ի յառաջդիմութիւն Կիլիկեան ընկերութեան ցոյց տուած համակրական այս անկեղծ ու փեմ ջանքերը իրաւամբ յանհունս երախտապարտ բրած են զմեզ, և Կիլիկեան ազգատիկ ու ուշիմ մանկանց դասարակութեան գործին մէջ մեր աշխատութիւնները դիւրացնելէ զատ հոգւոյապէս կը քաջալերեն զմեզ մեր այս խաղաղ բայց ոչ նուազ դժուարին ասպարէզին մէջ։

Այս բարեպատեհ առթիւ երախտագիտական քաղցր պարտաւորութիւն մը զանց բրած պիտի ըլլամք եթէ չյատնիմք յանուն Կիլիկեան ընկերութեան յայտնել ու խոստովանիլ թէ այն յաջողութիւնը զոր այսքան միջոցի մը մէջ գտած ենք ցարդ մեր բոլոր ձեռնարկութեանց մէջ որչափ մեր ջանից նոյնչափ և աւելի թէ Պուսիացի և թէ Պոլսեցի ազգայնոց բաջալերութեանցը ու նըպաստիցը կը պարտիմք և մանաւանդ մեր Ամեն. և Ամենասիրելի Ս. Պատրիարք Հօր բարձր պաշտպանութեանը զոր Նորին Սրբազնութիւնը իւր Նախագահ Կիլիկեան ընկերութեան չզլանար նուիրել մեզ միշտ յօժարակամ։

Մնամք մեծաւ յարգանօք
'ի դիմաց Գործադիր ժողովոյ
Կիլիկեան ընկերութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Տ. Առաքելեան Գ. Ադոնցեան

Բ.Գ.Ա. յօդուածին խմբագրութենէ վերջը Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէն հետաքրքիր գրութիւնը ստացանք զոր կը փութամք հոս օրինակել։

Համար 855

Մեծ. Ատենապետ . . . Կիլիկեան ընկերութեան. Սոյ Ս. վանուց Միաբանութենէն և քաղաքին ազգայիններէն առ մեզ հասած խնդրագիր մը յայտնելով որ Սոյ վարժարանաց համար լեզուագէտ դասատու մը պէտք ունին, և իրենք կարող չեն այդ դասատուին ամսականը վճարել, կը խնդրեն որ ընկերութեանդ միջոցաւ իրենց այս կարեւոր պէտքը հոգացուի յ'օգուտ և 'ի յառաջդիմութիւն նոյն տեղի ազգայնոց, որք թուով քանի մը հարիւր ընտանիքի կը հասնին։

Սոյն խնդիրը պատուարժան ընկերութեանդ հաղորդելով, հաւատալ եմք որ պարտ ու պատշաճը տնօրինել կը փութայ այս մասին 'ի մխիթարութիւն նոցին։

Մնամ աղօթարար
(ստորագրութիւն)
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Պարէպ Կ. Պոլսոյ

25 Սեպտ. 1879

'ի Պատրիարքարանի. Հայոց
Կ. Պոլիս

Սոյ ազգայնոց սոյն առաջարկութիւնը արդէն ուշադրութեան առնուած է ժողովոյս կողմանէ և կը յուսամք որ քիչ օրէն զայն կատարելու և այդ կողմերն ևս արժանաւոր դասատու մը զրկելու բարեբաղդութիւնը կունենամք։

Նոյեմ

ՇԱՐԴ ՄՈՒՀԱՐԻՊԷՍԻ

ԹԷՔԻՐԱՐ ԲՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Սգաւորելի գօլ օրատուսունուն Կէլիպոլու վէ Սթամպոլ իւղերինէ տոզրու եւրիւիւշի—Ճէնէրալ Սթրուդօֆուն սիւվարիլերի հարէքէթլերինատ տէվամ իտէրլեր։

—

(673 Նումերոյն պէվամ)

Կէնճ գատընլարը, տէլիգանլը չօճուգլարը վէ քիւչիւք գըզլարը ըրզընա կէչտիքատէն սօնդրա, եաթաղան իլէ թէլէֆ իթմէքատէ իտիլէր։ Պու դանը վահիլիքատէ տահա զիյատէ պիր պարգարբրդ վէ օրանսբզյրդ վար իտի, վէ պու տէհշէթի մէնզարէսինի կէօրէնլեր ասլա ունութմամադ պէտպախթ-լըզընա օղրարլար իտի։»

Յունվար 24 տէ ադշամ սաաթ 10 սա, իմբերաթօրուն եավերի հարպլարընտան օլուպ, պիրինճի գաղադ ալայընը դօմանանը պուլունան միրալայ Դուրէյնիգօֆ, Թիւրք չարուճուլարընն էլլինատէն Լիւլէ–Պուրկազը գուրթարմադ իչիւն իքի պէօլիւք գաղաղ զաղ սիւվարիսիյլէ Պապի Ա-թիդատէն չըգըպ, մէգքիւր Լիւլէ–Պուրկազ չէհրինէ կիթմէյէ ժէ-նէրալ Սթրուդօֆտան էմր ալար։ Մուսինիլէյհ միրալայ իքի պէօ-լիւքլէ աղշամ սաաթ 11 տէ հա-րէքէթ իտէրէք, սապահրն չա-ֆաքնտա Լիւլէ–Պուրկազընա միւ-վասլէթ իթմէ։ Շէհրէ պիր խայ-լի գարագոլ իրսալ իտուպ, ար-գասընը տա պիր պէօլիւք գա-զաղլա չէվիրթմի վէ գաչմագտա օլան Զէրքէսլերէյ պիր աղ թիւ-ֆէնք մուհարէպէսի իթմիքատէն սօնդրա չէհրի իչղալ իլէտի։

Պէչինճի գաղադ պէօլիւկիւ չէհրին իչինտէն կէչիպ, միւտա-ֆէյէ պիր տէրէճէյէ գատար էլվէրիչլի օլան պիր մէզարիսթան-տա եէրլէշտի, վէ պիրինճի գա-զաղ պէօլիւյիւ տախի չէհրինքէ-նարընտա պիր սույուն իւղերին-տէքի քէօրբիւնիւն եանընտա թէ-վազգուֆ իթմի։ Մէրալայ Գու-թէյրիգօֆ պու սուրէթլէ քէնտի մէմուրլիյէթինէն պիր զրամքը կը-ֆա իթմիշ օլմաղլա, չաֆաղ սէօ-քիւնճէ մէգքիւր պիրինճի պէօ-լիւքլէ եօլա չըգար, վէ տէմիր եօ-լու իշղալ իթմէք վէ Սթամպօլ իլէ օլան մուխապէրաթը թէլէկ-րաֆիյէյի գաթ էյլէմէք իչիւն շըմէնտֆէրքէր սթասիօնունա տօղ-րու կիթմի։ Եօլտա պիր սիւվարի գըզլասընը զապթ իտուպ, պու դըզլա տէօրթ նէֆէր Զէրքէս թա-բաֆընտան մուհաֆազա օլուն-մագտա իտի։ Գըզլանրն իշղալ օ-լունտուղու էնտատէ թիւֆէնք սէսինտէն սիւշման ույանրա, պիր գաչ թագրմ ադքէր զուհուր իթ-տի, վէ գազագլար ըսթասիօնա եադլաշարգճա, պունլար չօղա-լարագ մէգքիւր գաղադ պէօլիւ-յիւ իւղերինէ ադթէշ իթմիքէր իսկ տէ, Բաւալար տիւշմանրն ադթէշ-նէ ասլա մուգադալէլէ իթմէքսիղին սթասիօնու իշղալ իթտիքէր, վէ մէգքիւր ադքէրի գօվմաղլա իք-թիֆա իտուպ, իշղէրինտէն իքի նէֆէր էսիր թուսիտուլար. պու իքի Օսմանը նէֆէրլերի պէկիրէ պինմէյէ վագքթ պուլամամշլար իտի։ Շէհիտ պիր ադթէշ եաղ-մագտա իքէն միրալայ Գուրէյ-նիգօֆուն գաղադ չավուշլարը թէլէկրաֆ մաքինալարընը զապթ իթտիքէր, վէ զօմանանլարընա կէօթիւրիւլէր։ պունուն իւղէ-րինէ մէրգում գօմանտան կէրի տէօնմէյէրի իչիւն գաղագլա-րա էմր վերտի։ Օ վագքթա գա-տար էրէյիճէ ուղղատա տուր-մուշ օլան Օսմանը սիւվարիլերի գաղադլարընը արգասընտան տիւ-շիւպ, ֆագաթ պու զայրէթ չօղ սիւրմէմէ։ Եարըմ պէօլիւք գա-զաղ եօլտա տուրուպ, մուսալ-լաթլար իւղերինէ չէտիտ պիր ադթէշ իթմիկինտէն, պունլար ա-բալ թարալ եօթէյէ պէրիյէ գաշ-մայա պաշլատրլար։

Պու էսնատէ պէչինճի գաղադ պէօլիւյիւ իւղերինէ տախի քիւ-լիյէթլիճէ պիր թագրմ Օսմանը սիւվարիլերի հիւճում իթմէքատէ իտի։ Պու պէօլիւք, մէգքիւր սիւվարիլերին ադթէչինէ մուգա-պէլէ իթմէյէրէք, մըզրադ վէ գը-լըճա անէրին իւղերինէ հիւճում իթտի, վէ օն նէֆէր գատար եէ-րէ սէրէրէք քէնտիսի պիր նէֆէր թէլէֆատ վերտի։ Պիր արատա գանֆիլէսինէ բէֆագատ իթմէք-տէ պուլունան սիրահիը պիր չօղ Մուսալիմանլար, օ արա թագրմ թագրմ թօրանրզ, մուհարէպէ-նին նէ սուրէթ քէսգ իտէճէկինէ սրգգատ իթմէքատէ իտիլէր, լա-քին գավկանրն նէթիճէսի Օսման-լարա էյի օլմատրզընը կէօրիւն-ճէ տաղըրտրար, պունուլա պէ-բապէր եինէ քէօբրիւնիւն եա-ենընտա տուրան նօղթա գարա-ղուլարընա տա թէհլիտատ կէօս-թէրտիլէր։ Պու սուրէթլէ գա-զաղլար Պապի Ադիդ իլէ Լիւ-լէ–Պուրկազը արասընտա գըրգ-տան զիյատէ էսիր թուսիտուլար։

Մէրալայ Գուրէյնիգօֆ պու թարաֆա տօղրու կիթմէքատէ ի-քէն, տէմիր եօլունուն Բալը նամ սթասիօնունա պիր պէօլիւք մըզրադտար իրսալ օլունտու։ Պու սթասիօն Լիւլէ Պուրկազը-յա Պուրկազ Գուլէմա նամ մահալ-լէր արասընտա պուլունուպ, Տի-միթօգա վէ Տէտէ Աղաճ իւղէ-րինտէն Ադ տէնիզ տօղրու տէ-միր եօլունուն պիր գօլու ուզան-մագտա տրը։ Պու պէօլիւք 75 քիլօմէթրօ մէսաֆէ գաթ իթտիք-տէն, վէ մէգքիւր Բալը սթասիօ-նունու զապթ իյլէտիքատէն սօնրա, Լիւլէ Պուրկազընն թէմամը-յա էշղալ օլունտուղունու իչիւնճէ, ալայընա տօղրու ատէթ իթտի։

Բաւս սիւարիլերինէն պու իքի տէմիր եօլ գօլլարընա տօղրու իճրա իթտիքլերի թաարրուզ մուլ-ուլարա էյի օլմատրզընը կէօրիւն-ճէ տաղըրտրար, պունուլա պէ-բապէր եինէ քէօբրիւնիւն եա-ենընտա տուրան նօղթա գարա-ղուլարընա տա թէհլիտատ կէօս-թէրտիլէր։ Պու սուրէթլէ գա-զաղլար Պապի Ադիդ իլէ Լիւ-լէ–Պուրկազը արասընտա գըրգ-տան զիյատէ էսիր թուսիտուլար։

Մէրալայ Գուրէյնիգօֆ պու թարաֆա տօղրու կիթմէքատէ ի-քէն, տէմիր եօլունուն Բալը նամ սթասիօնունա պիր պէօլիւք մըզրադտար իրսալ օլունտու։ Պու սթասիօն Լիւլէ Պուրկազը-յա Պուրկազ Գուլէմա նամ մահալ-լէր արասընտա պուլունուպ, Տի-միթօգա վէ Տէտէ Աղաճ իւղէ-րինտէն Ադ տէնիզ տօղրու տէ-միր եօլունուն պիր գօլու ուզան-մագտա տրը։ Պու պէօլիւք 75 քիլօմէթրօ մէսաֆէ գաթ իթտիք-տէն, վէ մէգքիւր Բալը սթասիօ-նունու զապթ իյլէտիքատէն սօնրա, Լիւլէ Պուրկազընն թէմամը-յա էշղալ օլունտուղունու իչիւնճէ, ալայընա տօղրու ատէթ իթտի։

Բաւս սիւարիլերինէն պու իքի տէմիր եօլ գօլլարընա տօղրու իճրա իթտիքլերի թաարրուզ մուլ-

վաֆֆադ վէ միւէսսէր օլմաղլա, պիւթիւն Բաւս օրտուսու իչիւն պէօյիւք ֆայտատէյի մուճիպ օլ-տու, զիրա Բալը վէ Լիւլէ Պուր-կազ սթասիօնլարը Բուսլարն է-լինէ կէչէրէք, Տիմիթօգա վէ Տէ-տէ Աղաճ գօլու գաթիէն քէսիլ-միշ իտի։ Տէտէ Աղաճընտա իսկ 00 գատար վահօն վէ 3 լոգօմն-Զիվ պուլունուպ, պունլար վա-թթասըլա Բաւս օրտուսու սէ-սէան ադքէրինի, թօրունու, միւ-ռիմմաթ վէ լեվազիմաթընը ար-հրդ սօն նօղթալարա գատար թագլ իթտի։

Ուսմանէն Միւսիմանլարըն Պուլկարիսթանտան հիճրէթի եա-դրն պաշլամշ օլուպ, մուհարէ-պէնին ալտրը սուրէթլէրինէ, կէօ-րէ, կեահ չօղ կեահի աղ օլմուշ իտի։ Ղալէպկ Թիւրքլերին թա-բաֆընտան կէօրիւնտիւքտէն պու հիճրէթի տէ թաթիլ իթմիշ իտի. լաքին սօն ֆէյաքէթլերտէն պէ-րու սուրէթը ֆէվգէլատէ տէ արթմշ իտի։ Ճէնէրալ Սթրու-դըֆ Լիւլէ Պուրկազընա միւվա-սէլէթլինատ օրատա պիր չօղ թիւրք մէհաճիրլերի, պաշրզօ-ղուղլար, չինկէտանէլեր վէ Զէր-քէսլեր պուլտու։ Պուլկարրատա տիւշման օլան վէ օնլարըն ինթի-գամընտան գորգան պիր ճիւմլէ միլլէթլեր օրատա մէվճուտ իտիլեր։

(Տէվամ)

ԹԵԼԵԿՐԱՖ

Ա.Ժամս Հավաս

Սեղանիք 11 հոկտ.

Կէյէն պայրամրն իքինճի կիւնինակ պարը կէնճ իսլամ թարաքիտան քէնարսինէ իտիէն հագարէթ իւզերինէ թարդկէ իսթիհսարի իչիւն, Ռուսիա տէվլէթինն Սէլանիք ժէնէրալ գօնսօլոսը Տէրսաատէթ Ռուսիա սէֆիրի Բըրինս Լօպանօֆ թարաֆընտան պարրը՝ էմր իւզերինէ, վարի բաշա հագրէթլէրինինն էզտինտէ պարը թէչէպուսօսթաս պուլունմուշ տուր։

Հաթթա սուրէթը մէվսուգէտէ բիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, մուսիոիլէյհ գօնսօլօս վագտաի մէղքէրէյի իչղահ իտեր, մէ տէրհալ լաղամ կէյէն թարդկէյ իթա օլունմսարը, հալտ, Ռուսիա տօնանմասընն Սէլանիկ ճելպինի մագամը թէհսիտտէ իթեան իտեր պիր նօթա իլէ մեթալիսինի իլթիզամ իլէմիշ տիր։

Ա.Թինա 11 հոկտ.

Եունան տէվլէթի ամալը սուլճուեանէսինէ պիր տելիլ իպրաղ իթմէք իւզրէ, տէվլէթը Օսմանիէ գօսմսէրլերինն՝ մէսէլէ հուտուտկէ գօմսսինունա թէպլիղ իթմիշ օլսուգլարը պէեանամէյի պազը գուլուրը իհթիրազկէ իլէ գապուլ իթմէլերի իչիւն, Տէրսաատէթ Եունան գօմսէրլերինէ եվամիրի լազմէյի իթա կէյտկէյ սուրէթը մէվսուգէտէ բիվայէթ օլունսյօր։

Լօնտրա 11 հոկտ.

Ժէնէրալ Պաքէրին գօմանտասընտա օլան ֆրրգաի ասքէրկէյէ մուգավէմէթ իթմէքտէ պուլունան Ա.Ֆղան ասքէրինէ իմտատ իթմէք իւզրէ, կէղինտէն իւչ ալայ Ա.Ֆղան ասքէրի հարէքէթ իթմէկի Սիմլատան թէլեկրաֆ իլէ պիրտերիկյօր։ Ժէնէրալ Մագ—Ֆերսօն Ժէնէրալ Պաքէրէ իմտատ կէօնտերմիշ տիր։

Լօնտրա 11 հոկտ.

Մանչեսթր կազէթասը Բէթէրսպուրկտան ալտըղը պիր թելեկրաֆ իւզերինէ, Ռուսիա ասքիրի մէվճուտէսինն թէղեիտ օլունճաղը խապերինի թէզգիպ իտիյօր։

Նէնէ մէգքիւր կազէթայա վէ էննատան թելեկրաֆ իլէ իչար օլունտուղունա նազարէն, Ավսթրիա խարիճիկէ նազրը պարօն Հայմերլէ՝ մէմուրկէյէթը ճէտտիսինտէն տօլայը, տիւէլը էճնէպկէյ նէզտինտէ պուլունան Ավսթրիա սիֆէրասրնա պիր միւզաքքերէի ումումկէ կէօնտերէճէք տիր։ Ռուսիա միւզաքքերէրինն մէալի սուլհերինէ պազրլը իսէ, պէզիւք պիր մուհարէպէնին վուգու